

B?vész, próféta, repül?-riporter: az ezer fej? Karinthy

2013 április 01. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Kreatív kiállítás egy beskatulyázhatatlan szerz?r?: Karinthy, a humorista, a próféta és a felfújható földgömb feltalálója. A Pet?fi Irodalmi Múzeum különösebb évforduló hiányában rukkolt el? az utóbbi id?k egyik legötletesebb kiállításával.

Karinthy humoristaként ismeri a legtöbb olvasója – az a Karinthy-fej, amit a legtöbbször a hónapunk alatt cipelünk, a Tanár úr, kérem és az Így írtok ti szerz?jének feje. A Karinthy-értelmezés ugyanis mindig „fejlevágás” Tarján Tamás irodalomtörténész szerint. ? nyitotta meg a Pet?fi Irodalmi Múzeum új Karinthy-kiállítását a hét végén. Karinthy a végtelenül sokszin?, nehezen beskatulyázható életm?vével minimum ezerfej? sárkány, így mindenki más és más kobakot kaphat a hóna alá. Sajnos csak egyet, de szerencsére mindenki különböz?t, így a Pet?fi Irodalmi Múzeumnak is juthat egy sajátos Karinthy-fej. A Kovács Ida rendezte kiállításban talán „a jöv? szerelmese” Karinthy feje a legfelt?n?bb. A keretet az életm?nek azok az állomásai adják, amelyeket mindannyian ismerünk: a Tanár úr, kérem és az Utazás a koponyám körül. De talán a billeg? katedránál is (fenyeget? és groteszk egyszerre, mindenképp emlékezetes látvány) érdekesebb az, amit a rossz tanuló szenvedései és az agym?tét között félu-ton tudhatunk meg Karinthyról.

Fotó: Tóth Tibor

Ez az a Karinthy, aki a kiállítás címéül választott versben, a Számadás a talentomról cím?ben beszél. Az, aki mindig úgy érezte: elfelejtett valami fontosat, amiért a világra jött, és a kétked? Karinthy, aki soha nem volt biztos benne, jó használta-e fel azt, amit kapott, és ér-e majd valamit az, amit hátrahagy. De ott van a másik is, a félelmetesen aktuális Karinthy, akit végül is igazolt a 20. század. Kis kávéházi sarokban id?nként cseng a telefon, Karinthy Frigyes jelentkezik be „Halló, itt Karinthy Frigyes, a költ? a huszadik századból” – ezt ismételteti. A Méné, tekel cím? vers hangfelétele kezd?dik ezzel a mondattal, ez Basch Lóránt hagyatékából került a múzeumhoz.

Miközben a korabeli kiadványokat böngésszük a kávéházi asztalnál, a falra vetül ki soronként a Méné, tekel, amely kegyetlen ?szinteséggel beszél a „hamis korról”. Kritikai érzék – Tarján Tamás ezt emeli ki Karinthyval kapcsolatban. Azt, hogy sok mindenben igazolta Karinthyt az id?, a kiállításon a sorok falra vetítése is jelzi. „Egykoron sötétben elmondott dalom, / Mint lángírás, világít a falon.” Sok ilyen villanásszer?, remek ötlettel és sok meghitt sarokkal szolgál a kiállítás.

A kétely és az elhivatottság mellett egy másik kett?sségre is újra ráébreszt minket a tárlat: ahogy hitt, és ahogy nem hitt a saját m?veiben, ugyanúgy egyszerre hitt és nem hitt és az emberiség jöv?jében Karinthy. Az írónak azt az arcát mutatja meg itt Kovács Ida, amelyet talán kevésbé ismerhet az átlagos olvasó: a technikai fejl?désért lelkesed? Karinthyét. Karinthy, mint repül?-riporter, aki londoni újtjáról számol be az újságolvasóknak, Karinthy a zeppelinben (err?l filmrészletet is láthatunk a kiállítás mini mozitermében), Karinthy, mint a fiatal m?vészeti ágak, a fotó és a film rajongója... S?t: Karinthy mint a felfújható földgömb szabadalmaztatója. Valóban levédette ezt a találmányt, a dokumentumot is láthatjuk a kiállításon. Másutt: Karinthy mint a magyar amat?r mágusok egyesületének tagja. Kár lenne kommentálni.

A kiállításához 12 közgy?jtemény kölcsönzött anyagokat, ez is karinthy-s: lehetetlen lett volna ?t egyetlen gy?jteményb?l összerakni, ahogy túl egyszer? lenne az is, ha valamilyen évforduló alkalmából rendezték volna a tárlatot. A tavalyi, többé-kevésbé kerek 125 éves születési évfordulóról lemaradt a múzeum, maradt a Találkozás egy fiatalemberrel cím? novella megjelenésének 100. évfordulója, vagy – Tarján Tamás poénja – az unoka, Karinthy Márton friss Kossuth-díjának kéthetes jubileuma. Valószínűleg maga Karinthy, akire még a harmadik olvasógeneráció is csak tegez?dve tud gondolni, jobban örült volna ennek az ad hoc évfordulógyártásnak, mint az igazi évfordulónak. Az már talán kevésbé jó hír, hogy Tarján szerint lesújtó állapotban van a Karinthy-filológia, alig-alig áttekinthet? az életm?, egy hozzáért? csapatnak ideje lenne „gatyába ráznia” a hagyatékot. Talán ennek a munkának is lendületet ad majd a kiállítás.

Karinthy Márton, a szerz? unokája, rendez?, a Karinthy Színház alapító igazgatója a kiállítás megnyitóján. 2013-ban „sajátos szellemiség?, nagy közönségsikernek örvend? színházi m?hely létrehozásáért, három évtizedes vezet?i és rendez?i tevékenységéért, írói munkásságáért, a Karinthy-hagyomány és -szellemiség ápolásáért, továbbviteléért” Kossuth-díjjal tüntették ki.

Fotó: Tóth Tibor

mno.hu - rKissNelli

Ajánló